

הַלְבוֹת שְׁבוּעוֹת פָּרָק ז

א. הַתּוֹבֵעַ חֵבְרוֹ בְּמִמּוֹן שָׁאם הוֹדָה בּוֹ יִהְיֶה חַיֵּב לְשֵׁלֶם, וְכֹפֶר וְנִשְׁבַּע, אוֹ שֶׁהִשְׁבִּיעוֹ הַתּוֹבֵעַ, וְכֹפֶר הָרִי זֶה הִנְתַּבֵּעַ חַיֵּב בְּשְׁבוּעַת הַפְּקָדוֹן, אִף עַל פִּי שְׁלֹא עָנָה אָמֵן: שְׁבִשְׁבוּעַת הַפְּקָדוֹן, אֶחָד הַנִּשְׁבָּע מִפִּי עֲצָמוֹ, וְאֶחָד שֶׁהִשְׁבִּיעוֹ אַחֵר וְכֹפֶר אִף עַל פִּי שְׁלֹא עָנָה אָמֵן, חַיֵּב, שֶׁכִּפִּירְתּוֹ אַחֵר שֶׁהִשְׁבִּיעוֹ הַתּוֹבֵעַ, כַּעֲנִית אָמֵן.

ב. תִּבְעוּ בְּמִמּוֹן שָׁאם יוֹדָה לוֹ וַיֹּאמֶר כֵּן הִדְבֵּר לֹא יִהְיֶה חַיֵּב לְשֵׁלֶם, כִּגּוֹן שֶׁתִּבְעוּ בְּקִנְס, שְׂאִין אָדָם מִשְׁלֵם קִנְס עַל פִּי עֲצָמוֹ, וְכֹפֶר וְנִשְׁבַּע הָרִי זֶה פְּטוֹר מִשְׁבוּעַת הַפְּקָדוֹן, וְחַיֵּב מִשּׁוֹם שְׁבוּעַת בְּטוּי.

ג. וְכֵן אִם תִּבְעוּ בְּקִרְקָע אוֹ בְּעֶבֶד אוֹ בְּשֹׁטֶר, וְכֹפֶר וְנִשְׁבַּע פְּטוֹר מִשְׁבוּעַת הַפְּקָדוֹן; וְחַיֵּב בְּשְׁבוּעַת בְּטוּי, שֶׁהָרִי נִשְׁבַּע עַל שֹׁקֶר. וְלָמָּה נִפְטָר מִשְׁבוּעַת הַפְּקָדוֹן, וְהָרִי זֶה אֵלּוּ הוֹדָה הָיָה מִשְׁלֵם מָה שֶׁכֹּפֶר בּוֹ: לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר "בְּפִקְדוֹן, אוֹ-בִתְשׁוּמַת יָד אוֹ בְּגִזָּל, אוֹ, עֲשֵׂק אֶת-עַמִּיתוֹ. אוֹ-מֵצָא אֲבִדָּה" (ויקרא ה, כא-כב), הַכֹּל מִטְּלָטְלִין שָׁאם יוֹדָה בָּהֶן יוֹצִיא מִמּוֹן מִתַּחַת יָדוֹ: יֵצְאוּ קִרְקָעוֹת שְׂאִינָן מִטְּלָטְלִין, וְהָרִי הֵן לִפְנֵי בַּעֲלֵיהֶן וּבַחֲזָקָתָן; וַיֵּצְאוּ עֲבָדִים, שֶׁהִקְשׁוּ לְקִרְקָעוֹת, וַיֵּצְאוּ שְׁטָרוֹת, שְׂאִין גּוֹפֶן מִמּוֹן.

ד. אֶחָד הַנִּשְׁבָּע, אַחֵר שֶׁתִּבְעוּ בַּעַל הַמִּמּוֹן, אוֹ הַנִּשְׁבָּע מֵעֲצָמוֹ, אִף עַל פִּי שְׁלֹא תִבְעוּ. פִּיֶּצֶד: כִּגּוֹן שֶׁקִּדֵּם וַאֲמַר, לָמָּה אֲתָה הוֹלֵךְ אַחֲרִי, כִּלּוֹם יֵשׁ לָךְ בְּיָדִי מִמּוֹן, שְׁבוּעָה שְׂאִין לָךְ בְּיָדִי מִמּוֹן הָרִי זֶה חַיֵּב בְּשְׁבוּעַת הַפְּקָדוֹן, הוֹאִיל וְכֹפֶר וְנִשְׁבַּע, אִף עַל פִּי שְׁלֹא תִבְעוּ זֶה.

ה. אֶחָד הַנִּשְׁבָּע לְבַעַל הַמִּמּוֹן עֲצָמוֹ, אוֹ לְשְׁלוּחוֹ הִבָּא בְּהִרְשָׁאתוֹ שֶׁשְׁלוּחוֹ שְׁלֹא אָדָם, כְּמוֹתוֹ. וַאֲיֵנוּ חַיֵּב בְּשְׁבוּעַת הַפְּקָדוֹן, עַד שִׁישְׁבִּיעוֹ בְּלָשׁוֹן שֶׁהוּא מְכִירָה.

ו. הַנִּשְׁבָּע שְׁבוּעַת הַפְּקָדוֹן בְּמִזִּיד אִף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁבַּע לְשֹׁקֶר, וְהִתְרוּ בּוֹ עֲדִים בְּשַׁעַת שְׁבוּעָתוֹ אֵינּוּ לוֹקָה, אֲלֹא מִבֵּיא אֲשָׁמוֹ בְּלִבָּד: שֶׁהָרִי הַכֹּתוֹב הוֹצִיאוֹ מִכָּלל מַחֲיָבִי מַלְקוֹת, וְחַיֵּבוֹ אֲשֶׁם בֵּין בְּזִדּוֹן בֵּין בְּשִׁגְגָה, כְּמוֹ שֶׁבֹאֲרָנוּ.

ז. כֹּפֶר וְנִשְׁבַּע אַרְבָּעָה אוֹ חֲמִשָּׁה פְּעָמִים, אוֹ שֶׁהִשְׁבִּיעוֹ הַתּוֹבֵעַ אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה פְּעָמִים, וְהוּא כּוֹפֶר עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, בֵּין בְּבֵית דִּין בֵּין שְׁלֹא בְּבֵית דִּין הָרִי זֶה חַיֵּב קֶרֶבֶן אֲשֶׁם עַל כָּל שְׁבוּעָה וְשְׁבוּעָה: שְׁאֵלּוּ הוֹדָה אַחֵר שֶׁכֹּפֶר הָיָה חַיֵּב לְשֵׁלֶם, אִף עַל פִּי שֶׁכֹּפֶר בְּבֵית דִּין; וְנִמְצָא פּוֹטֵר עֲצָמוֹ בְּכָל כְּפִירָה וְכִפְיָה מִן הַתְּשְׁלוּמִין, וְלִפְיֶכָּה חַיֵּב עַל כָּל שְׁבוּעָה וְשְׁבוּעָה.

ח. הָיוּ חֲמִשָּׁה תּוֹבְעִין אוֹתוֹ וַאֲמָרִין לוֹ, תֵּן לָנוּ פְּקָדוֹן שִׁישׁ לָנוּ בְּיָדְךָ, שְׁבוּעָה שְׂאִין לָכֶם בְּיָדִי אֵינּוּ חַיֵּב אֲלֹא קֶרֶבֶן אֶחָד; שְׁבוּעָה שְׂאִין לָךְ בְּיָדִי, לֹא לָךְ, וְלֹא לָךְ, וְלֹא לָךְ, וְלֹא לָךְ חַיֵּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת.

ט. אָמַר לוֹ חֵבְרוֹ, תֵּן לִי פְּקָדוֹן וְתִשְׁוּמַת יָד וְגִזָּל וְאֲבִדָּה שִׁישׁ לִי בְּיָדְךָ, שְׁבוּעָה שְׂאִין לָךְ בְּיָדִי אֵינּוּ חַיֵּב אֲלֹא אַחַת; וְאִפְלוּ הָיָה לוֹ בְּיָדוֹ פְּרוּטָה אַחַת מִכָּלָן, הָרִי אֵלּוּ מִצְטָרְפִין וְחַיֵּב. שְׁבוּעָה שְׂאִין לָךְ בְּיָדִי פְּקָדוֹן וְתִשְׁוּמַת יָד וְגִזָּל וְאֲבִדָּה, חַיֵּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת.

י. תֵּן לִי חֲטִים וּשְׁעוּרִים וְכִסְמִין שִׁישׁ לִי בִידֶךָ, שְׁבוּעָה שְׁאִין לָךְ בְּיָדִי אֵינוֹ חַיֵּב אֲלָא אַחַת; שְׁבוּעָה שְׁאִין לָךְ בְּיָדִי חֲטִים וּשְׁעוּרִים וְכִסְמִין חַיֵּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת.

יא. הָיוּ חֲמִשָּׁה תּוֹכְעִין אוֹתוֹ וְאוֹמְרִין לוֹ, תֵּן לָנוּ פְקָדוֹן גָּזֹל וְאַבְדָּה וּתְשׁוּמַת יָד שִׁישׁ לָנוּ בִידֶךָ, וְאָמַר לְאַחַד מֵהֶן, שְׁבוּעָה שְׁאִין לָךְ בְּיָדִי פְקָדוֹן וְגָזֹל וְאַבְדָּה וּתְשׁוּמַת יָד, וְלֹא לָךְ, וְלֹא לָךְ, וְלֹא לָךְ, וְלֹא לָךְ הָרִי זֶה חַיֵּב עַל כָּל טַעֲנָה וְטַעֲנָה, לְכָל אֶחָד וְאֶחָד; וְנִמְצָא זֶה חַיֵּב עֲשָׂרִים אָשֶׁם.

יב. טָעַן שְׁאָבֵד הַפְקָדוֹן, אוֹ כָּפַר בּוֹ, וְנִשְׁבַּע, וְאַחֲרַיִךְ הוֹדָה, וְחָזַר וְטָעַן שְׁאָבֵד וְנִשְׁבַּע, וְחָזַר וְהוֹדָה מְשַׁלֵּם הַקֶּרֶן הָרִאשׁוֹן, וְחָמֵשׁ אֶחָד עַל כָּל שְׁבוּעָה וּשְׁבוּעָה: שֶׁנֶּאֱמַר "וְחִמְשָׁתוֹ יִסֹּף עָלָיו" (ויקרא ה, כד), הַתּוֹרָה רִבְתָּה חֲמִשִּׁין הִרְבֵּה עַל קֶרֶן אֶחָד. פִּיֶּצֶד: הִיָּה הַקֶּרֶן אַרְבָּעָה וְכָפַר וְנִשְׁבַּע וְהוֹדָה, וְחָזַר וְטָעַן שְׁאָבֵד וְנִשְׁבַּע וְהוֹדָה, וְחָזַר וְטָעַן שְׁאָבֵד וְנִשְׁבַּע וְהוֹדָה מְשַׁלֵּם שְׁבַעָה. וְכֵן כָּל פִּיּוּצָא בְּזֶה.

יג. פָּחוֹת מִפְּרוּטָה, אֵינוֹ מִמּוֹן; לְפִיכָךְ הַתּוֹכֵעַ חִבְרוּ בְּפָחוֹת מִפְּרוּטָה, אוֹ בְּפָחוֹת מִשְׁוֹה פְּרוּטָה, וְכָפַר וְנִשְׁבַּע פְּטוֹר מִשְׁבוּעַת הַפְקָדוֹן, וְחַיֵּב בְּשְׁבוּעַת בְּטוּי.

הַלְכוֹת שְׁבוּעוֹת פֶּרֶק ח

א. הַגּוֹנֵב שׁוֹרֵוֹ שֶׁלְּחִבְרוֹ וְטָבְחוֹ אוֹ מְכָרוֹ, וְתָבְעוֹ בְּעַל הַשׁוֹר וְאָמַר לוֹ, גִּנְבַּתְּ שׁוֹרִי וְטָבַחְתָּ אוֹ מְכַרְתָּ, וְהוּא אוֹמֵר גִּנְבַּתִּי אֲבָל לֹא טָבַחְתִּי וְלֹא מְכַרְתִּי, וְנִשְׁבַּע הָרִי זֶה פְטוֹר מִשְׁבוּעַת הַפְקָדוֹן: שְׁאֵלוֹ הוֹדָה מַעֲצָמוֹ שֶׁטָּבַח אוֹ מָכַר לֹא הִיָּה מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא קָנַס כְּמוֹ שִׁיתִּבְאָר בְּהַלְכוֹת גִּנְבָּה. וְנִמְצָא זֶה כְּמִי שֶׁלֹּא כָּפַר מִמּוֹן, וְלִפִּיכָךְ פְּטוֹר מִשְׁבוּעַת הַפְקָדוֹן; וְחַיֵּב בְּשְׁבוּעַת בְּטוּי שֶׁהָרִי נִשְׁבַּע עַל שֶׁקֶר שֶׁלֹּא טָבַח, וְהוּא טָבַח.

ב. וְכֵן הָאוֹמֵר לְחִבְרוֹ הֵמִית שׁוֹרְךָ אֶת עַבְדִּי, וְכָפַר וְנִשְׁבַּע, וְהָעַבֵּד שֶׁתָּבַע רָבּוֹ וְאָמַר לוֹ הִפְלַתְּ שְׁנֵי וְסַמִּיתָ עֵינִי, וְכָפַר וְנִשְׁבַּע פְּטוֹר מִשְׁבוּעַת הַפְקָדוֹן: שְׁאֵלוֹ הוֹדָה לוֹ לֹא הִיָּה מְשַׁלֵּם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא קָנַס. אֲבָל חַיֵּב בְּשְׁבוּעַת בְּטוּי. וְכֵן כָּל פִּיּוּצָא בְּזֶה.

ג. הַתּוֹכֵעַ חִבְרוֹ בְּדָבָר שִׁישׁ בּוֹ קָנַס, שְׁאֵינוֹ מְשַׁלֵּם אוֹתוֹ עַל פִּי עֲצָמוֹ כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ, וַיֵּשׁ בּוֹ מִמּוֹן שֶׁהוּא מְשַׁלֵּם אוֹתוֹ עַל פִּי עֲצָמוֹ, וְכָפַר בְּכָל הַדָּבָר וְנִשְׁבַּע הָרִי זֶה חַיֵּב מִשּׁוֹם שְׁבוּעַת הַפְקָדוֹן.

ד. פִּיֶּצֶד: תָּבְעוֹ וְאָמַר לוֹ, אֲנִסְתָּ אוֹ פְתִיתָ בְּתִי, וְהוּא אוֹמֵר לֹא אֲנִסְתִּי וְלֹא פְתִיתִי, וְנִשְׁבַּע חַיֵּב בְּשְׁבוּעַת הַפְקָדוֹן: שְׁאֵף עַל פִּי שְׁאֵינוֹ מְשַׁלֵּם קָנַס עַל פִּי עֲצָמוֹ, אֵלּוֹ הוֹדָה לוֹ הִיָּה מְשַׁלֵּם בִּשְׁתִּי וּפָגַם עַל פִּי עֲצָמוֹ.

ה. וְכֵן הָאוֹמֵר לְחִבְרוֹ, גִּנְבַּתְּ שׁוֹרִי, וְהוּא אוֹמֵר לֹא גִנְבַּתִּי, וְנִשְׁבַּע חַיֵּב בְּשְׁבוּעַת הַפְקָדוֹן: שְׁאֵף עַל פִּי שְׁאֵינוֹ מְשַׁלֵּם כֶּפֶל בְּהוֹדָאתוֹ, מְשַׁלֵּם הוּא אֶת הַקֶּרֶן בְּהוֹדָאתוֹ.

ו. הָאוֹמֵר לְחִבְרוֹ עָשִׂיתָ בִּי חֲבוּרָה, וְהוּא אוֹמֵר לֹא עָשִׂיתִי,

המית שורך את שורי, והוא אומר לא המית, ונשבע חייב בשבועת הפקדון: שאלו הודה, היה חייב לשלם.

ו. נתן שורו לשומר חנם, ומת השור תבעו ואמר לו, היכן שורי שהפקדתי אצלך, אמר לו לא הפקדת אצלי כלום, או שאמר לו הפקדת ונגנב, או אבד, ונשבע הרי זה פטור משבועת הפקדון: שאלו הודה ואמר הדבר כשהיה לא היה חייב לשלם ממון, מפני שהוא שומר חנם. אבל חייב הוא משום שבועת בטוי, שהרי נשבע על שקר. וכן כל פיוצא בזה.

ח. השאיל שורו לחברו, ותבעו ואמר לו, היכן שורי ששאלת ממני, והרי השור מת, ואמר לו השואל, נגנב או אבד, ונשבע על זה הרי זה פטור משבועת הפקדון: שהרי לא פטר עצמו מן התשלומין בכפירתו, ומכל מקום חייב הוא לשלם בין שמת או נגנב או אבד או נשבה מפני שהוא שואל, כמו שיתבאר במקומו. אבל חייב הוא משום שבועת בטוי, שהרי נשבע על שקר. וכן כל פיוצא בזה.

ט. זה הפלל: כל שאינו פוטר עצמו מן התשלומין אלא בכפירה זו, ונשבע בין מפי עצמו, בין שהשביעו התובע וכפר הרי זה חייב בשבועת הפקדון, אף על פי שלא ענה אמן ולא הוציא שבועה מפיו.

י. הגונב שור חברו, ותבעו ואמר לו, שורי גנבת, והוא אומר לא גנבתי, מה טיבו אצלך, אתה הפקדתו אצלי, ונשבע חייב בשבועת הפקדון: שאלו הודה שגנבו, היה חייב לשלם דמי השור מכל מקום; ועכשו שאמר פקדון הוא, הרי פטר עצמו בכפירה זו מן הגנבה ומן האבדה, שאם נגנב השור או אבד אחר הודאה זו, היה פטור מלשלם.

יא. וכן אם טען ששכרו, ונשבע חייב בשבועת הפקדון: שהרי פטר עצמו מן השכירה, ומן המתה. וכן אם טען ואמר, השאלתהו לי, ונשבע חייב בשבועת הפקדון: שהרי פטר עצמו מן המתה בשעת מלאכה, כמו שיתבאר בהלכות שאלה.

יב. לפיכך אם אמר לו לא גנבתי, אלא אתה הפקדת אצלי, או שכרתני לשמרו, או השאלתהו לי, והרי שורך לפניך קחהו, ונשבע על זה הרי זה פטור משבועת הפקדון: שהרי הודה בקרן, ולא פטר עצמו בכפירה זו מכלום.

יג. וכן אם אמר לו אתה מכרתו לי, ועדין לא נתתי דמיו אם תרצה קח דמיו, או הרי שורך לפניך; או שאמר לו אתה נתתו לי, בשכר מלאכה שאעשה לך אם תרצה שאעשה לך, או קחנו ולך. תועה בדרך מצאתיו, ולא ידעתי שהוא שלך, עכשו שידעתי, קחנו ולך, או שאמר אחר פרתי רץ, והרי הוא לפניך, ונשבע על כל טענה מאלו פטור משבועת הפקדון, שהרי לא פטר עצמו מכלום; וחייב בשבועת בטוי, שהרי נשבע על שקר.

יד. מי שהיה חייב ממון לשני שתפין, ותבעו אחד מהן, וכפר בו, ונשבע חייב בשבועת הפקדון, שהרי כפר ממון. תבעוהו שניהם, והודה בכל לאחד מהם ואמר, לא לויתי אלא מזה לבדו, ונשבע פטור משבועת הפקדון, שהרי לא פטר עצמו מכלום; אבל חייב בשבועת בטוי.

טו. וכן מי שהיתה עליו מלוה בשטר, וכפר בה ונשבע פטור

משבועת הפקדון: שהרי בשטר נשתעבד הקרקע, ונמצא זה כפופ בקרקע; וכבר בארנו שהכופר בקרקע, פטור משבועת הפקדון, וחיב בשבועת בטוי, שהרי נשבע על שקר.

זו. היתה עליו מלוה בעדים בלבד, וכפר ונשבע חיב בשבועת הפקדון, שהרי פטר עצמו בכפירתו מלשלם עתה. ואף על פי שפשיבואו העדים, יתחייב לשלם, ונמצא שלא הועילה לו כפירתו הרי הועילה בעתה; ושמא לא יבואו עדים, או יבואו ולא תתקיים עדותן, או יפסלו, ולפיכך חיב.

הלכות שבועות פרק ט

א. התובע עדיו להעיד לו עדות שיתחייב הנתבע בעדותן לבדה לתן לתובע זה ממון מטלטל, וכפרו בעדותן ונשבעו בין שנשבעו בבית דין, בין שנשבעו חוץ לבית דין הרי אלו חייבין משום שבועת העדות, שהרי הפסידוהו ממון בכפירתם.

ב. וכן אם השביען התובע, וכפרו בו אף על פי שלא נשבעו הן, ולא ענו אמן אחר שבועתו כיון שפפרו, הרי אלו חייבין: והוא, שישביען בבית דין.

ג. אין העדים חייבין בשבועת העדות, עד שיכפרו בעדותן בבית דין בין שנשבעו או השביען בבית דין, בין שנשבעו או השביען חוץ לבית דין הכפירה בבית דין בלבד: שנאמר "אם-לוא יגיד, ונשא עונו" (ויקרא ה, א) מקום שיגיד ויועיל, הוא שאם לא יגיד שם יתחייב.

ד. תבען בעדות שאינה מחייבת ממון, או בעדות קרקעות, או עבדים, או שטרות, וכפרו ונשבעו פטורין משבועת העדות: שאינן חייבין אלא על כפירת עדות ממון שדומה לפקדון ותשומת יד וגזל ואבדה שפרטן הכתוב בפרשה, שהן מטלטלין שגופן ממון; וכשיעידו לזה, יתן זה.

ה. וכן המשביע עדי קנס, וכפרו פטורין משבועת העדות: מפני שאם קדם הנתבע והודה בקנס יפטר מלשלם, ואף על פי שבאו העדים אחר כן והעידו. נמצאו העדים שלא חיבו זה בעדותן לבדה, אלא עדותן עם כפירת הנתבע היא המחייבת אותו; והואיל ואם הודה, לא תועיל עדותן אם כפרו בה ונשבעו, פטורין.

ו. משביעכם אני שתבואו ותעידו לי שיש לי ביד פלוני תשלומי כפל, ותשלומי ארבעה וחמשה, וכפרו חייבין בשבועת העדות: מפני הקרן שהוא ממון, לא מפני הכפל שהוא קנס. וכן אם השביען שיעידו לו שאנס פלוני או פתה בתו, וכפרו חייבין בשבועת העדות: מפני הבשת והפגם שאם הודה בהן הנתבע משלם, לא מפני הקנס. וכן כל כיוצא בזה.

ז. אין העדים חייבין בשבועת העדות, עד שיכפרו וישבעו אחר תביעת בעל הדין עצמו או שלוחו; אבל אם קדמו ונשבעו קדם שיתבעם, פטורין משבועת העדות. כיצד: ראו התובע הולך אחריהן, אמרו לו, למה אתה בא אחרינו, שבועה שאין אנו יודעין לך עדות הרי אלו פטורין משבועת העדות: מפני שלא תבען התובע, אלא הם קדמו ונשבעו בתביעת עצמן.

ח. וכן אם השביעין הנתבע, שאם תדעו לזה שתובע אותי עדות, שתבואו ותעידו לו, וכפרו הרי אלו פטורין משבועת העדות, עד שישביעם התובע. ואין צריך לומר אם השביעין שיבואו ויעידו שיש לפלוני ביד פלוני ממון, וכפרו שהן פטורין, שאין זה תובע דין עצמו.

ט. וכן אם קדמה שבועה לעדות הרי אלו פטורין משבועת העדות, שנאמר "ושמעה קול אלה, והוא עד" (ויקרא ה, א): שקדמה עדות לשבועה, לא שקדמה שבועה לעדות. כיצד: משביע אני עליכם כשתדעון לי עדות שתבואו ותעידוני, ואמרו אמן, וידעו לו עדות אחר כן, ותבעם להעיד וכפרו בו הרי אלו פטורין משבועת העדות.

י. אין העדים חייבין בשבועת העדות, עד שייחד אותם התובע וישביעם או ישבעו. כיצד: עמד בבית הפנסת ואמר, משביע אני כל מי שידע לי עדות שיבוא ויעיד לי, וענו כלם אמן, ועדיו בכללן, ואחר כך תבע עדיו, וכפרו בו הרי אלו פטורין משבועת העדות, מפני שלא יחד עדיו בשבועה בפני עצמן.

יא. אבל אם אמר משביע אני כל העומדים כאן, שאם ידעו לי עדות שיבואו ויעידו לי, והיו עדיו בכללן, וכפרו הרי אלו חייבין בשבועת העדות, שהרי יחדן בכלל אחרים.

יב. וכן אם אמר לעדים, בואו והעידו לי שיש לי מנה ביד פלוני, ואחר כך עמד בבית הפנסת והשביע כל מי שידע לו עדות יבוא ויעיד, ולא באו ולא העידו הרי אלו חייבין, שהרי תבען תחלה: והוא שיהיו שם בבית הפנסת, ויהיה שם בית דין. אבל אם לא היו בפני בית דין אם ענו אמן, חייבין בשבועת העדות כשיכפרו בעדותן בבית דין; ואם לא ענו אמן, אינן חייבין.

יג. אחד המשביע עדיו בשבועה, או שאמר להן מצוה אני עליכם בשבועה, אוסרם אני בשבועה הרי אלו חייבין: והוא שישביעם בשם או בכנוי, כמו שבארנו. ואין העדים חייבין, עד שישביעם בלשון שהן מכירין אותה.

יד. הנה למדת שאין העדים חייבין בשבועת העדות, אלא על פי עשרה דברים; ואלו הן שיתבעם התובע, ושתהיה עדות ממון, ושהיה ממון המטלטל, ושיתחייב הנתבע לשלם בעדותן לבדה אם העידו, ושיכפרו אחר שתבען התובע, ושיכפרו בבית דין, ושתהיה שם שבועה בשם או בכנוי, ושתקדם ידיעת העדות לשבועה, ושייחד עדיו בעת השבועה או בעת התביעה, ושתהיה השבועה בלשון שהן מכירין אותה.

טו. כל מקום שאמרנו פטור, משבועת העדות; אבל חייב בשבועת בטוי: והוא שנשבע או שענה אמן אם השביעו אחר, שהרי נשבע על שקר. אבל המחייב בשבועת העדות אף על פי שהוא נשבע על שקר, ואף על פי שהוא מזיד אינו חייב משום שבועת בטוי, אלא משום שבועת העדות בלבד: שהרי הכתוב הוציא שבועת העדות מכלל שבועת בטוי, לחייב המזיד בה כשוגג בקרבן, לא במלקות, שנאמר "לאחת מהנה" (ראה ויקרא ה, ד; ויקרא ה, ה) במין אחד ממיני שבועות אתה מחייב הנשבע, ואין אתה מחייבו בשני מינין עד שיהיה חייב בדין שבועת העדות ובדין שבועת בטוי.

מז. מַשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם אִם לֹא תָבוֹאוּ וְתַעֲדוּ לִי, שֵׁשׁ לִי בִיד פְּלוֹנִי פְקָדוֹן וְתִשׁוּמַת יָד גָּזֹל וְאַבְדָּה, שְׁבוּעָה שָׁאִין אָנוּ יוֹדְעִין לָךְ עֲדוּת אֵינָן חִיבִין אֲלָא אַחַת; שְׁבוּעָה שָׁאִין אָנוּ יוֹדְעִין לָךְ עֲדוּת שֵׁשׁ לָךְ בִּיד פְּלוֹנִי פְקָדוֹן וְתִשׁוּמַת יָד גָּזֹל וְאַבְדָּה, חִיבִין עַל כָּל אַחַת וְאַחַת.

יז. מַשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם אִם לֹא תָבוֹאוּ וְתַעֲדוּ לִי, שֵׁשׁ לִי בִיד פְּלוֹנִי חֲטִים וְשַׁעוּרִים וְכֶסֶם מִין, שְׁבוּעָה שָׁאִין אָנוּ יוֹדְעִין לָךְ עֲדוּת אֵינָן חִיבִין אֲלָא אַחַת; שְׁבוּעָה שָׁאִין אָנוּ יוֹדְעִין לָךְ עֲדוּת שֵׁשׁ לָךְ בִּיד פְּלוֹנִי חֲטִים וְשַׁעוּרִים וְכֶסֶם מִין, חִיבִין עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. וְכֵן אִם תִּבְעוּ אוֹתָן רַבִּים לְהַעֲדִיד לָהֶם, וְאָמְרוּ שְׁבוּעָה שָׁאִין אָנוּ יוֹדְעִין לָכֶם עֲדוּת אֵינָן חִיבִין אֲלָא אַחַת; לֹא לָךְ, וְלֹא לָךְ, וְלֹא לָךְ חִיבִין עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, כְּדָרֶךְ שְׁבִאֲרָנוּ בְּשִׁבוּעַת הַפְּקָדוֹן.

יח. הַנִּשְׁבָּע לַחֲבֵרוֹ שֶׁהוּא יוֹדֵעַ לוֹ עֲדוּת, וְנִמְצָא שָׁאִינוּ יוֹדֵעַ לוֹ עֲדוּת הָרִי זֶה פְטוּר. וְאִין כָּאן לֹא שְׁבוּעַת הָעֲדוּת, וְלֹא שְׁבוּעַת בְּטוּי, מִפְּנֵי שֶׁשְׁבוּעַת בְּטוּי, אֵינָה אֲלָא בְּדָבָר שֵׁשׁ בּוֹ לֹאוּ וְהִין: וְאִם יֹאמַר שְׁבוּעָה שָׁאִינִי יוֹדֵעַ לָךְ עֲדוּת, אִין זֶה שְׁבוּעַת בְּטוּי אֲלָא שְׁבוּעַת הָעֲדוּת; וְהוּאִיל וְלֹאוּ זֶה שֵׁשׁ בִּיה אֵינָה שְׁבוּעַת בְּטוּי, כִּךְ הִין שְׁבִיה שֶׁהוּא הַנִּשְׁבָּע שִׁיּוּדֵעַ לוֹ עֲדוּת אֵינָה שְׁבוּעַת בְּטוּי.

יט. דָּבָר בְּרוּר שֶׁהַנִּשְׁבָּע לַחֲבֵרוֹ שֶׁהָעִיד לוֹ, וְהוּא לֹא הָעִיד, אוֹ שֶׁלֹא הָעִיד לוֹ, וְהוּא הָעִיד הָרִי זֶה חֵיב מִשּׁוֹם שְׁבוּעַת בְּטוּי, וְאִין כָּאן שְׁבוּעַת עֲדוּת כָּלָל.